

Varkansen behoeftenanalyse

Wat wil het milieu?

Heeft het Milieu behoeften? Het kan niet voor zichzelf spreken. Toch is te merken of het goed functioneert. De basis van elk ecosysteem is een balans. Deskundigen geven aan welke balansen in bodem, lucht, water, flora en fauna van belang zijn om van een goed milieu te kunnen spreken.

Behoeftte aan balans

Milieubehoefften draaien vooral om evenwicht binnen het ecosysteem. Het is daarbij soms lastig te zeggen wanneer iets precies teveel of te weinig is. Pas als een drempelwaarde wordt overschreden, vindt een systeemverschuiving plaats. De weg terug is dan anders of in sommige gevallen niet meer mogelijk. Dit wordt dan een onomkeerbaar proces genoemd. Een voorbeeld hiervan is bodemerosie. In de kern is milieu dus het managen van een kwetsbaar evenwicht.

Meer dan regels

Met wet en regelgeving worden veel behoeften van het milieu geborgd. Regels zijn gericht op het verminderen van schade en hinder van elk bedrijf (en daarmee ook als sector als geheel). In het vaststellen van regels wordt haalbaarheid sterk meegewogen. De behoeften van het milieu gaan verder dan wat nu in regels is vastgelegd. Wat we zien is dat met name de milieueffecten op afstand minder terug komen in de geldende eisen aan het bedrijf. Geen wet en regelgeving betekent niet dat het milieu op dat gebied geen behoeften heeft. Erkende behoeften van het milieu – geen klimaatverandering – zijn bijvoorbeeld (nog) niet omgezet in eisen aan CO₂ output of energiegebruik. Toch zullen ook deze behoeften in een ontwerpproces moeten worden meegenomen.

Het project

Varkansen ontwerpt systemen voor duurzame varkenshouderij. Een varkenshouderij waarin de behoeften van dier, ondernemer, consument/burger en milieu zijn verenigd. Een varkenshouderij voor nu en de toekomst. Het project richt zich op iedereen met een belang in een duurzame varkenshouderij. Varkansen maakt kansen zichtbaar voor alle partijen, we zoeken 'truffels' voor de toekomst. Varkansen draagt bij aan de ambitie van Minister Verburg voor het realiseren van een op alle fronten duurzame veehouderij in het jaar 2023.

Meer informatie

Website: www.varkansen.wur.nl
 Onno van Eijk, 0320 238916
info.varkansen@wur.nl

© Ontwerpen voor Systeeminnovatie
– springplank naar een duurzame veehouderij.
www.duurzameveehouderij.wur.nl

Vormgeving:
Communication Services, Wageningen UR

Varkansen wordt gefinancierd door het
Ministerie van LNV en wordt uitgevoerd
binnen het Beleidsondersteunend onderzoek
(LNV-programma BO-07-009-014)

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Lokaal en Mondiaal

Bij het ontwerpen van duurzame veehouderij kijken we naar milieu effecten van het varkensbedrijf zelf op de nabije omgeving, en naar milieu-effecten van de varkensketen als geheel mondiaal. Een absolute scheiding hiertussen is natuurlijk niet te maken. Voor een deel hangt de grens samen met het al dan niet grondgebonden zijn van de productie. In de hierna volgende tabel zijn behoeften geplaatst in het domein waar ze het zwaarst doorwegen.

Kijk naar de keten

Als we denken aan milieu praten we al snel over emissies. In de directe omgeving van het bedrijf zijn de uitstoot van ammoniak, fijnstof en geur grote issues. Het milieu effect van het varkensbedrijf omvat echter meer. We moeten de hele keten bekijken. Van voer tot aan mest en vlees. Neem bijvoorbeeld de mest die afgezet wordt naar een akkerbouwer. Deze kan wel degelijk invloed hebben op het milieu daar. Of de keus van voer(grondstoffen) wat is het effect op het milieu in het land van herkomst?

Basisbehoeften in directe omgeving van het varkensbedrijf

1. Geen aanwezigheid van schadelijke stoffen voor mens, dier en vegetatie.
2. Geen ophoping van nutriënten, zware metalen of residuen (bv. hormonen/antibiotica) in lucht, water of bodem
3. Geen verstoring van het landschap
4. Geen ongewenste geur
5. Geen ongewenst geluid
6. Behoud van lokale biodiversiteit (bv. emissies en geluid hebben hier invloed op)

Basisbehoeften milieu voor keten en mondiaal

7. Geen klimaatverandering als gevolg van menselijk handelen (handhaving balans luchtsamenstelling)
8. Geen uitputting van abiotische bronnen, zoals fossiele energie (indirect energieverbruik, bv. transport)
9. Behoud van goede bodem ten behoeve van productie van gewassen (vruchtbaarheid/kwaliteit/organische stof)
10. Behoud van biodiversiteit mondiaal
11. Variatie in landgebruik
12. Gesloten kringlopen*

Behoeften als voorwaarde en kans

In het ontwerpproces wordt gezocht naar hoe je voorkomt dat je basisbehoeften schaadt. Maar schade voorkomen is maar een kant van de medaille. We vragen ons ook af aan welke behoeftes van het milieu een ontwerp kan bijdragen. Welke reststromen kun je opwaarderen tot producten die opnieuw gebruikt kunnen worden? Welke reststoffen uit je eigen systeem voeden een andere cyclus? Hiermee sluiten we aan bij een van de basis gedachten van Cradle to cradle (C2C): "less bad is no good". Op die manier vormen milieubehoefte ook kansen voor een duurzame veehouderij.